

ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ ПАРАДИГМИ ТЕОРІЇ СТЕЙКХОЛДЕРІВ

Помінова Т.І., гр. МВ-29

Науковий керівник – ст. викл. Помінова І.І.

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Протягом останніх трьох десятиріч в економічних дослідженнях все більше уваги приділяється теорії стейкхолдерів (теорії зацікавлених сторін). Найчастіше під терміном "стейкхолдери" мають на увазі групи впливу, що існують усередині або поза компанією, які треба враховувати при здійсненні діяльності. Поява цієї концепції пов'язана з виходом у 1984 році роботи Е. Фрімена «Стратегічний менеджмент: концепція зацікавлених сторін», в якій висунута ідея про представлення фірми та її зовнішнього та внутрішнього оточення як набору зацікавлених в її діяльності сторін, інтереси яких повинні враховуватися керівниками фірми. До зацікавлених сторін були віднесені всі ті суб'єкти, які здійснюють значний вплив на рішення, що приймаються фірмою і залежать від цих рішень.

Теорія стейкхолдерів постійно трансформується. На початку ХХІ ст. Дж. Пост, Л. Престон та С. Сакс до зацікавлених сторін віднесли тих, хто «добровільно або примусово пов'язані з діяльністю компанії, що генерує багатство». На відміну від Е. Фрімена, із складу стейкхолдерів були виключені суб'єкти, чий інтереси прямо протилежні інтересам даної фірми, наприклад конкуренти.

В теорії зацікавлених сторін Т.М. Джонса і А.С. Уїкса підкреслюється, що інтереси всіх стейкхолдерів (внутрішнього і зовнішнього оточення) потенційно можуть бути прийняті до уваги, а також існує взаємний вплив фірми і зацікавлених сторін. Неоінституціональна теорія розглядає ці взаємовідносини через систему контрактів.

Підсумовуючи вище сказане можна визначити ключові положення теорії зацікавлених сторін:

- 1) підприємство має відносини з великою кількістю стейкхолдерів, які впливають або на яких можуть вплинути рішення підприємства, що приймаються керівництвом;
- 2) теорія займається природою цих відносин: процесами і результатами, які їх супроводжують;
- 3) інтереси всіх стейкхолдерів потенційно мають право бути взяті до уваги і при можливості – задоволені.